

MARCEL GHIȚĂ, ELENA HLACIUC, BOGHEAN FLORIN, RAZVAN GHIȚĂ

GUVERNANȚA CORPORATIVĂ ȘI AUDITUL INTERN

TIPO MOLDOVA

MARCEL GHIȚĂ
BOGHEAN FLORIN

ELENA HLACIUC
RAZVAN GHIȚĂ

**GUVERNANȚA CORPORATIVĂ
ȘI
AUDITUL INTERN**

Coperta: *Cristian Almășanu*

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-283-9

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2010

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

MARCEL GHIȚĂ
BOGHEAN FLORIN

ELENA HLACIUC
RAZVAN GHIȚĂ

GUVERNANȚA CORPORATIVĂ ȘI AUDITUL INTERN

TIPO MOLDOVA

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	11
-----------------------------	----

PARTEA I – GUVERNANȚA CORPORATIVĂ

Capitolul 1 Guvernanța	15
1.1. Clarificări conceptuale și evoluția conceptuală	15
1.2. Conceptul de guvernanță corporativă	20
1.3. Impactul produs de eșecurile guvernanței corporative	26
1.4. Codurile de bună practică	33
1.5. Modele de guvernanță corporativă.....	56
1.6. Modelul clasic al responsabilităților guvernanței corporative	57
1.7. Măsurarea nivelului guvernanței corporative	88
Capitolul 2 Managementul riscului	95
2.1. Introducere în filosofia riscurilor	95
2.2. Conceptul de risc.....	99
2.3. Registrul riscurilor	104
2.4. Politica de risc și strategia riscurilor	112
2.5. Procesul gestionării riscurilor	115
2.6. Etapele procesului de gestionare a riscului	122
2.6.1. Identificarea riscurilor.....	122
2.6.2. Evaluarea riscurilor	127
2.6.3. Controlul riscurilor	135
2.6.4. Analiza și raportarea riscurilor.....	140
2.7. Etapele procesului de gestionare a riscurilor – studiu de caz	143

Capitolul 2 Controlul intern	151
3.1. Conceptul de control	151
3.2. Caracteristicile controlului intern	164
3.3. Responsabilitatea controlului intern.....	168
3.4. Cadre de control.....	175
3.4.1. Modelul COSO	176
3.4.2. Modelul CoCo.....	188
3.4.2.1. Considerații generale	188
3.4.2.2. Structura modelului CoCo	194
3.4.3. Comparație între modelele COSO și CoCo	198
3.4.4. Alte modele de control.....	201
3.5. Implementarea sistemelor de control managerial	205
3.5.1. Elaborarea cadrului normativ pentru reorganizarea sistemului de control intern	205
3.5.2. Constituirea grupului de lucru	216
3.5.3. Responsabilitatea reorganizării sistemului de control managerial.....	221
3.5.4. Elaborarea registrelor de riscuri și a procedurilor operaționale..	227
3.6. Etapele programului de implementare a sistemului de control managerial.....	235

PARTEA A II-A – AUDITUL INTERN

Capitolul 4 Cadrul profesional al auditului intern	257
4.1. Contextul apariției auditului intern	257
4.2. Evoluția auditului intern	263
4.3. Definierea conceptului de audit intern.....	266
4.4. Caracteristicile auditului intern.....	269
Capitolul 5 Paralele între conceptul de audit intern și alte concepte..	275
5.1. Paralelă între auditul intern și auditul extern	275
5.2. Paralelă între auditul intern și controlul intern	280

5.3. Paralelă între inspecție și auditul intern	283
5.4. Relațiile de intercondiționare dintre control și audit.....	288

Capitolul 6 Reglementarea și coordonarea auditului intern în sectorul public în România

299

6.1. Cadrul legislativ	299
6.1.1. Organizarea auditului intern	299
6.1.2. Obiectivele și sfera de activitate a auditului public intern.....	303
6.1.3. Tipurile de audit intern	304
6.1.4. Desfășurarea auditului intern	305
6.1.5. Statutul, numirea, obligațiile și interdicțiile auditorilor interni ..	309
6.2. Cadrul normativ	310
6.2.1. Cadrul normativ pentru activitatea de asigurare	310
6.2.2. Cadul normativ pentru activitatea de consiliere.....	312
6.2.2.1. Dispoziții generale	312
6.2.2.2. Independența, obiectivitatea și conștiința profesională	313
6.2.2.3. Norme privind desfășurarea misiunilor de consiliere	314
6.3. Cadrul procedural.....	319

Capitolul 7 Consilierea sau consultanța furnizată de auditul intern ..

321

7.1. Conceptele de asigurare și consultanță	321
7.2. Includerea serviciilor oferite de auditul intern în Carta auditului intern	326
7.3. Considerații privind desfășurarea activităților de consiliere/consultanță.....	327

Capitolul 8 Standardizarea auditului intern

333

8.1. Organizarea internațională a auditului intern.....	333
8.2. Standardele de audit intern.....	336
8.2.1. Codul deontologic al auditorului intern	337
8.2.2. Standardele de calificare	343
8.2.3. Standardele de funcționare.....	343
8.2.4. Standardele de implementare	344
8.3. Responsabilitatea auditului intern.....	345

Capitolul 9 Planificarea auditului intern	349
9.1. Conceptul de planificare a auditului	349
9.2. Sistemul de planificare a activităților de audit intern	352
9.3. Stabilirea dimensiunii compartimentului de audit intern	358
9.4. Metodologia de evaluare a riscurilor în vederea planificării auditului anual – recomandări din practica internațională	361
Capitolul 10 Analiza riscurilor pentru elaborarea planului de audit intern – studiu de caz	365
Capitolul 11 Analiza riscurilor pentru întocmirea programului de audit	391
Capitolul 12 Metodologia derulării misiunilor de audit intern. Managementul resurselor umane - studiu de caz	419
12.1. Pregătirea misiunii de audit intern	422
12.1.1. Inițierea auditului	423
12.1.2. Colectarea și prelucrarea informațiilor	433
12.1.3. Identificarea și analiza riscurilor	439
12.1.4. Elaborarea programului de audit	526
12.1.5. Ședința de deschidere	550
12.2. Intervenția la fața locului sau munca pe teren.....	553
12.2.1. Colectarea dovezilor	554
12.2.2. Constatarea și raportarea iregularităților	693
12.2.3. Revizuirea documentelor de lucru	695
12.2.4. Ședința de închidere	701
12.3. Raportul de audit intern	712
12.3.1. Elaborarea proiectului raportului de audit intern	712
12.3.2. Transmiterea proiectului raportului de audit intern	734
12.3.3. Reuniunea de conciliere	735
12.3.4. Întocmirea raportului de audit intern	736
12.3.5. Difuzarea raportului de audit intern	741
12.4. Urmărirea recomandărilor.....	742
12.5. Supervizarea.....	750
12.6. Programul de asigurare și îmbunătățire a calității.....	761
12.6.1 Evaluarea internă	762

12.6.2. Evaluarea externă	766
Capitolul 13 Relația auditului intern cu auditul extern	767
13.1. Necesitatea colaborării profesionale a auditorilor	767
13.2. Termenii protocolului dintre auditul extern și auditul intern în sectorul public	770
Capitolul 14 Relația auditului intern cu fraudă.....	777
14.1. Conceptul de fraudă	777
14.2. Procedura actuală privind fraudă sau semnalamentele existenței unei fraude	779
14.3. Responsabilitățile auditorilor interni privind prevenirea, detectarea și investigarea fraudei	782
Capitolul 15 Atestarea auditorilor interni din România.....	787
Capitolul 16 Cooperarea pentru asigurarea funcției de audit intern	793
16.1. Necesitatea asigurării unei funcții de audit intern eficiente	793
16.2. Soluții pentru asigurarea funcției de audit intern la entitățile mici	797
Capitolul 17 Conceptul de valoare adăugată în auditul intern.....	801
17.1. Conceptul de valoare adăugată	801
17.2. Cuantificarea valorii adăugate de auditul intern	805
17.3. Direcțiile de acțiune privind valoarea adăugată a auditului intern.....	810
17.4. Asigurarea calității – premisă pentru demonstrarea valorii adăugate a auditului intern	813
Capitolul 18 Comitetele de audit	817
18.1. Definirea, rolul și organizarea comitetului de audit	817
18.2. Relația comitetului de audit cu ceilalți “actori” din organizație	819
18.3. Carta comitetului de audit.....	823

<i>Bibliografie</i>	829
<i>Anexe</i>	833
1. Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului pentru Audit Public Intern	833
2. Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern - organigramă	837
3. Regulamentul de organizare și funcționare a Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern.....	838
4. Carta auditului intern	843
5. Glosar	851
6. Codul privind conduita etică a auditorului intern	857
7. OMFP nr. 768/2003 pentru aprobarea delegării unor atribuții din competența UCAAPI în competența compartimentelor de audit intern ale DGFP județene și a Municipiului București	860
8. OMFP nr. 769/2003 pentru aprobarea procedurii de avizare a numirii/destituirii șefilor compartimentelor de audit intern din entitățile publice	862
9. Standardele de audit intern.....	866